

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конто пошт. шльм. 143322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
П—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно; в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 157
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Театральність і істерія.

Львів, 10. жовтня 1927.

Чим ближче пізнають себе взаім-
но французи заходу з „французь-
ким півночі“, тим частіше виявляються
у французькій пресі характеристики
поляків. Після гомінки книжки Е.
Поліне „Pologne Polonoise“ зяви-
лася недавно на сторінках парись-
кої преси нова характеристика поль-
ської вдачі, пера французького офі-
цера, що довгий час перебував у
Польщі. Не хочемо повторювати
тієї характеристики, крайню ядер-
ної, бо не хочемо, щоб нас хто-
небудь посуджував у злорадності.
Зрештою, занадто довго живемо з
поляками у „сусідських“ взаєми-
нах, щоб у французьких характе-
ристиках ми могли добачити для
нас щонебудь нового. На жаль, те
сусідство оставило сліди своїх від-
емних впливів також на нас.

Але не прогомонило ще невимовне
обурення польської преси з приво-
ду останньої характеристики, як у
французькому науковому часописі
„L'Esprit“ появилася стаття „Voy-
age au Pays des Polonois“ (Подорож
по країні поляків). Краківський
„Джентльмен“ репродукує
декілька виїмки з цієї „подорожньої“
статті.

Що ж доглянув французький об-
серватор?

Поляки — мовляв — не належать
до твердої і величавої раси. Не ма-
ють вони розмаху. Товчком усього,
що вони довершують, є укривана
незвичність.

В польських душах нема місця ані
для розуму, ані для нагальних проте-
стів, ані для сатанізму на російський
образ. Коли йде боротьба за правду,
ніхто не заважаєти за нею і ніхто
проти неї; повна порожнеча і ничтож-
ність, обридла ніччистість, прибрана
в брутальні жести супроти слабих, в
директні жести супроти сильних... О, не-
директні жести супроти сильних... Не-
сподівано з'являються їх з ланцюгами, але
жиди, зириті тими ланцюгами оста-
ють на четверті сліди. Вічність поляків
кльома на світ цілий. А коли вічність
змінюється в підлібство, то осягає
незвичні ефекти. Никий нарід не пе-
реслушує поляків в шутці підлизивства
жидом і багатим... Поляки є вічними
актерами. Ніколи не беруть участі в
жарті серйозно...

Не продовжуємо тих винятків, бо
вони нам зайві. Не маємо наміру ані
факти, а такої характеристики, ані
ображувати польського народу. Ду-
маємо теж, що й французький об-
серватор з деякою пересадкою спо-
дівався характеристичні прикмети поль-
ської вдачі. Може навіть дещо по-
верховно трактує свою тему і над-
то різко уявляє відемії сторони
переможців їх на нарід, як збірну
олонію. Однак, без сумніву,
поляки вірно схоплюють характер і
духу польської інтелігенції — і тієї
і сусідських верхів і тієї, що вий-
шла з сусідських низів. Зрештою,
як і в польській пресі, і в польській
літературі. Чи ж Словацький, якого
тільки останки недавно з королю-
вими почестями зложено на Ва-
воні не говорив про паву і папугу,
і не кидав гірких слів докору на
адресу польського громадянства?
Чи ж, краківська історична школа

не кинула анатему на польсь. шлях-
ту, яка своєю нетолеранцією, свабо-
лею, топтанням природних прав ін-
ших народів і трудових верств насе-
лення розвалила Польщу, заціплю-
ючи опісля плюс-и і мінус-и своєї
вдачі і своєї культури цілий суспіль-
ности? Чи в польській публіцистиці
не відзивалися критичні голоси на
тему відемної польської вдачі? От-
же французькі письменники й об-
серватори нічого нового не сказа-
ли; вони тільки з прикметною собі
обсерваційною манерою вияскрави-
ли те, що для них було новістю.

Бо й справді в польській вдачі, в
польській психіці є занадто багато
театральности, перетворювання й
оцінювання життєвих маніфестацій
з неприродною дозою штучного ак-
торства і якоюсь крайню хворобли-
вою істерією.

Берете до рук той самий „Джентль-
мен“ „Кур'єр Цодз.“ і стрічаєте там я-
скравими красками розмальований
хід віча в Рівному з приводу вве-
діння у волинських школах науки
української мови як предмету. Ро-
зуміється, могутній протест. Але са-
мого протесту мало.

„До голосу могутнього протесту при-
єднався ще один голос на сцені: плач
і заводження присутніх. Серед сцен
немов вишуканих з понурих закамарків
нашої болючої історії, в часах утисків
наїзників і з божевільним реготом
іронії перенесених на сцену — одна з
матерей з голосним окликом зомліла,
впала на землю. Коли прийшла до се-
бе, з її зболілої груди видерлася ска-
рга: „Чи на те вітала я з російського
пекла, щоб тепер глядіти на таку рі-
ч?“ Стискалися серця присутніх, а очі
заходили сльозами. Вкінці всі пішли під
статую Божої Матері, щоб до її стій
зложити свій незмірний (грозогрома у
жаль і відспівати „Boże, coś Polskę“, по-
ходили до дому присутні під вражін-
ням небувалої кривди, яка діється тієї
кровю пересякнutoї окраїнній землі“.

Однак не лише в Рівному діють-
ся такі до смерті сумні, зворушанні,
розторощуючі нервову систему, глі-
бокі трагедії. І в Галичі теж — з
приводу переміни польської школи
на тзв. двоязычну. Протестуючі збо-
ри, крик у шовіністичній пресі,
складки на фонд „польської школи“
і т. і. є нічим в порівнанні з драма-
тичною авдієнцією у станицявсь-
кого воеводи. Взяли в ній участь
представники аж чотирьох „націо-
нальностей: жидів, караїтів, „руси-
нів“ і поляків. На основі звіту, по-
міщеного у „Варшавянці“ ця глі-
боко драматична сцена відбулася
ось так:

„Представник жидів з'явився: від до-
гих літ жидівські діти ходять першу до
хайдери, а потім до польської школи,
бо жиди вважають себе поляками, отже
домагаються приналежності польської
школи. Караїт сказав: уважайте себе
поляками, ріжніть нас лише віросповід-
ання, хочемо польської школи. „Руси-
ни“ заявили: наші діти вчать руської
мови в дома, але живучи в польській
державі і бажаючи жити в згоді з по-
ляками, в школі хочемо польської мови.
Бурмістр п. Сивецький заявив: як пред-
ставник польського населення домага-
юся від польського уряду лише того,
що ми мали під австрійською управою,
т. зв. польської школи, яку ми мали тут
завжди. Вимовляючи ті слова, бурмістр
Галича п. Сивецький залився сльозами.
Тоді зворушення захопило не лише ін-
ших членів делегації, але також п. во-
єводу Корсика, який лише стиснув ру-
ку п. Сивецького, обняв всіх членів де-

легації і здавленим голосом, зі сльозами
в очах, сказав лише тільки: Представляю
все те у Варшаві“.

Якаж то кривда сталася полякам
на Західній Україні під кермою,
польського уряду? З якого приводу
ті зворушення, плачі й істеричні
спазми, та повний сліз, що поміша-
на з друкарською фарбою — за-
ливає всю польську пресу? Чи може
„гайдамацьке повстання“ погрожує
різною „кресовим культуртреге-
рам“? Ні, польський уряд завіз на
українській території навчання у-
країнської мови як предмету. І то
з означеною метою, щоб поляки
могли опісля займати посади в у-
країнських гімназіях. Цю мету ще
ширше прецизує півофіційна „Епо-
ка“, бо вивчення української мови
„лежить в інтересі поляків, як нації
домінуючої в державі. Крім того знання
української мови мало би практичне
значіння для будучих урядовців, учи-
телів, суддів, суспільних діячів, які пре-
ципи повинні бути виховані в думці по-
стійного перебування на окраїнах, як у
одвічному осідку своїх ділів і батьків,
а не втечі з них до етнографічної Поль-
щі з ханною виходу зі шкільного періо-

3 життя наших установ.

Загроза екзистенції Т-ва „Дністер“.

Серед безлічи актуальних полі-
тичних і економічних справ та бу-
денних турбот, майже не звертаєть-
ся уваги на затяжну і важку бо-
ротьбу, яку веде за своє існування
Товариство Взаємних Обезпечень
„Дністер“. Говоримо і пишемо про
мобілізацію українського капіталу,
про творення нової економічної си-
ли, як основи національного розви-
тку, а зовсім занебдуємо і залишає-
мо на ласку долі наші старі устано-
ви. На нашу найстаршу і найсильні-
шу фінансову установу та еконо-
мічну твердиню „Дністер“ поведено
безпощадний і прямолінійний на-
ступ, на неї падають найсильніші у-
дари, стрясують нею до самих ос-
нов та загрожують її цілковитим
упадком.

Наступ цей почався в 1921 р. від
хвилі появи польського закону, я-
ким введено примус обезпечення
всіх недвижимостей до висоти 2/3
оціночної вартости в Польській Ди-
рекції Взаємних Обезпечень. Закон
цей формально не відноситься до
цих недвижимостей, що були досі
обезпечені в приватних обезпече-
них товариствах, бо вони і на далі
аж до вигаснення важности обезпе-
чення, чи до розв'язання обезпе-
чення умови розв'язання в о-
безпеченні дотеперішніх асекурацій-
них установ. Але ця ніби ліберальна
постанова закону мала силу тільки
на папері.

Органи упривілеженої Польської
Дирекції Взаємних Обезпечень, все-
бічно підтримувані цілим адміні-
страційним апаратом і поліцією, по-
чала обезпечувати всіх без розбору,
кого тільки завгодно, а в першій мі-
рі ці будинки, що були обезпечені
в Т-ві „Дністер“, а які згідно з за-
коном мали бути звільнені від обез-
печення в ПДВО. Як при цьому ді-
ялися надужиття і безправства су-
проти цих осіб, що обезпечували
свої будівлі в „Дністрі“, які мате-
ріальні втрати вони понесли, про те
краще і не згадувати, бо майже
кожний відчув це на своїй власній
свої. Стягання премій за кілька літ

Випозичальня книжок

УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ І АНТИ-
КВАРНІ — УЛЬВОВІ, РУТОВСЬКОГО 22
безплатно поновлювана українськими,
польськими і німецькими літературними
новостями. — Отворена через цілий день!
Успіває дуже догідні! 613 10-10

ду і розпочаття самостійного творчого
життя“.

Ось воно як. Зазначуємо, що
справа навчання української мови є
внутрішньою польською справою.
Не є це ніяка уступка в користь
українців. Для нас байдуже, чи по-
ляки схочуть вчитися української
мови, чи ні, чи вона їм потрібна, чи
може зайва. Як кажемо, це не наша
справа. Ми домагаємося не науки
української мови в школах на укра-
їнській території, але української
школи для українських дітей.

Однак ті зворушення, омління,
трагічні вигуки, сльози і роблена
безпомічність — яскраво і нагляд-
но характеризують польську владу,
підкреслюючи в ній момент теа-
тральности й істерії. Чи не є це лю-
ди хворі і божевільні?

взад, екзекції, ліцитації, арешти —
ось ті „благодати“, якими закон з
1921 р., а опісля розпорядок Прези-
дента Р. П. з дня 10. X. 1924 р. уша-
сливили всіх українців, власників
недвижимостей.

Не помогли зажалення і рекурси
пошкодованих, не мали значіння
представлювання та інтервенції То-
вариства „Дністер“. Репресії проти
обезпечуючих свої недвижимості в
„Дністрі“ не лише не мали, але
змагалися з кожним днем, а наслід-
ком того убувало поступенно що-
раз то більше членів Т-ва „Дністер“.
Одних забрала насильно ПДВО;
другі знеохочені безплатними ре-
пресіями і матеріальними страдами,
а інші з байдужности перейшли зі
своїми обезпеченнями до ПДВО.
Таким чином ради членів „Дністра“
маліють, а обезпечення сума паде
до 1/4 передвоєнного стану.

Однак і в межах обов'язуючих
законів була одна постанова, яка
давала можливість Т-ву „Дністер“ про-
довжати свою діяльність, щопра-
да не в таких розмірах і не з такою
інтензивністю як у передвоєнних
часах, але всеж забезпечувала вона
бодяй його існування як обезпе-
ченевого Товариства. Оба вище
згадані закони вводили примус о-
безпечення недвижимостей в ПДВО
лише до 2/3 оціночної суми, а 1/3
могла бути без перешкод обезпече-
на в Т-ві „Дністер“, а обезпечуючий
мав виказатися лише поліцією Т-ва
„Дністер“ а громадський уряд при
плаченні вкладах до ПДВО на доказ
що дійсно ця 1/3 є обезпечена.

Але й цієї малої законної уступки
не використано, і то не з яких ін-
ших причин як тільки з байдужно-
сті і інерції загалу. Коли — мов-
ляв — мушу обезпечувати свої бу-
дівлі в ПДВО на 2/3 — то нехай вже
будуть там обезпечені на повну вар-
тість, — буде менше клопоту і за-
трат. Це була стереотипна відпо-
відь, яку чулося на заклики вино-
сити 1/3 обезпечення в ПДВО і пе-
ренести її до „Дністра“. Мало хто
бачив користь з цієї законної по-

станови, не зважаючи на те, що терм цей (виповнення 1/3 у ПЗУВ) не був зв'язаний з нікими труднощами для власників будівель, а для Т-ва „Дністер” був однією з доцільних заходів до поширення його діяльності і забезпечення його існування.

В останніх днях травня ц. р. вийшов новий закон про примус забезпечення від огню, котрий об'єднує від 28. травня ц. р. Законом цим перереорганізовано і переіменовано Польську Дирекцію Взаємних Обезпечень у Загальне Заведення Взаємних Обезпечень (Повішений Заклад Обезпечень Взаємних, в скороченні ПЗУВ). Постанови цього нового закону об'єднують ще більше права власників будинків ніж попередні закони, накладають на них нові тяжкі зобов'язання, з приватним забезпеченням товариства посередньо загрожує штрафом у 100 рублів. Новий закон піддає примусові забезпечення від огню в повній одиничній сумі всі будинки (з ними державних, фабричних, тимчасових і т. д.). Вправді 1/3 оціночної суми може бути забезпечена в приватнім забезпеченні товариств, але власники мусять кожного року пред'являти поліс приватних забезпечень товариств до перевірки повітовим інспектором ПЗУВ, а на випадок несповнення цієї вимоги закон передбачає грошові карі і примусове забезпечення до повної вартості будівель у ПЗУВ. Ці драконські постанови, які змушують власників будівель ходити десятками миль до повітових інспекторів ПЗУВ з полісами і наражають забезпечених в приватних товариствах на різні інші неприємності і навіть реальні карі, можуть мати лише цей одиницький наслідок, що більшість власників будівель зрештою зобов'язані 1/3 у приватних товариствах.

Щоби ратувати своє існування і зберегти за всяку ціну єдине українське забезпечення заведення, Т-во „Дністер” було примусово зредукувати всі ті дотеперішні свої забезпечення, що були вищі над 1/3 вартості виключно до 1/3, а замість того добиватися такого угодження, щоби власники будівель, забезпечені в „Дністрі” не потребували пред'являти поліс до ПЗУВ. Цей обов'язок буде сповняти само Т-во Взаємних Обезпечень „Дністер” і кожного року повідомляти ПЗУВ, котрі члени „Дністра” не викупили своїх поліс, а тим самим перестали забезпечувати будівлі в Т-ві „Дністер”.

Жертвою дотеперішніх забезпечень понад 1/3 вартості заощадило Т-во „Дністер” своїм членам клопотів, зв'язаних з пред'являнням поліс і дало можливість усім українцям,

власникам будівель без зайвих труднощів забезпечувати свої будівлі на 1/3 в Т-ві „Дністер”. Рівночасно знизило Т-во „Дністер” аскураційну премію до можливо найнижчих границь, так, що забезпечені в Т-ві „Дністер” на 1/3 будуть забезпечені на тих самих умовах, що в ПЗУВ.

Управа Т-ва „Дністер” зробила все, що могла, щоби зберегти найстаршу, найповажнішу українську фінансову установу і дати їй можливість існування.

Тепер черга за українським громадянством. Кожний українець повинен забезпечити свої будівлі на 1/3 в Т-ві „Дністер”. Ніщо не стоїть цьому на перешкоді, ніхто не буде мати ніяких перепон ні клопотів, бо все за него зробить Т-во „Дністер”. Ці, що досі забезпечені виключно в ПЗУВ повинні негайно виповісти забезпечення 1/3 в ПЗУВ і зголосити до забезпечення в „Дністрі”. Збіжжє, наша і всякого роду двигимости є вільні від примусу забезпечування в ПЗУВ — і тому кожний українець повинен їх забезпечувати з національного обов'язку виключно в „Дністрі”.

Є всі дані на те, що Т-во „Дністер” навіть у тих важких умовах, в які поставив його закон про примус забезпечення, зможе існувати, розвиватись та сповняти своє відповідальне завдання економічного піднесення українського народу. Але це все залежить від українського громадянства, від зрозуміння ваги хвилі і зрозуміння, яке значіння мало, має і мати може Т-во „Дністер” для економічного розвитку західно-українських земель.

Якщо і тепер українське громадянство поставиться байдужо до забезпечення в Т-ві „Дністер” і не схоче використати навіть того, що дає нам закон, тоді дні Т-ва „Дністер” будуть почислені і воно скорше чи пізніше буде змушене припинити свою діяльність. Вину за це понесе виключно тільки українська суспільність, бо вона своїми власними руками розвалить цю українську установу, яку через 35 літ будовано з таким великим вкладом праці і коштів, яка була нашою національною гордістю та подивом чужих.

Віriamo однак, що до цього не дійде і що не буде ні одної української будівлі, яка б не була забезпечена на 1/3 в Т-ві „Дністер”. Віriamo, що до інших наших кланів прилучиться ще один, під теперішній мент незвичайно актуальний: „Негайно забезпечуйте своє майно в Т-ві „Дністер” і ми збережемо найповажнішу нашу економічну установу.

до одягнених. Нас оточили, допитували, і як стій поведи в шатро льорда. Нора ледви держалася на ногах, вся зелена, з затисненими зубами, але оперта об моє рамя, все так йшла, хоча поволи, а коло неї лікар в валізочкою.

Льордів слуга відгородив заслонку від шатра і ми побачили білого льорда, що лежав на софії, до половини прикритий білим простиралом. Лице було залито, набреккло — ні сліду очей — нос! Так само груди, руки. Лежав безпритомний і лише тяжко віддихав. Лікар негайно підійшов до нього, взяв за живчик і став оглядати хорого.

Нора заломила руки і звернулася до секретаря з питанням як? що сталося? та чому не кликали зараз на поміч лікарів в Каїра. Секретар оповів, що при тяжкій якості липли, льорд сам помагав та при тій роботі абер собі руку до крові. А що добивався вже до входу в гробовець, не зважаючи на рану і навіть сам помагав ще й відуплювати каміна, що завалило доступ. Коли акціоні показався отвір, крізь який можна було пробратися в нутр, тоді льорд перший проліз нетерпеливий, нервовий як ніколи.

Але то був лише голий, довгий коридор. Входу до гробниці... не видно...

Від сензації до скандалу.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 8. жовтня 1927.

II.

Де пос. Пашун? — Дивна роль п. Войтка. — Хто є автором „листу Пашуна”?

Відідаж: узявся нова „ре-декларція” посла Пашука, який чудом-дудом зайшла в нього нова політична аміна, що штовхнула його до нової фігури політичного кадрів! Ось тут саме починається темна й брудна історія. Про особу посла Пашука взагалі говорити не можна, бо її не було і до нині нема! З днем 21. вересня посол Пашун їздить в він — невідомо. Того дня о год. пів до 7-ї поночі, викликає його телефонічно в кімнату, яку займав спільно з пос. Любарським у оймовому готелі, і вийшовши тоді в кімнату — досі до неї не вернувся; на столі відчинена недочитана книжка, у куті всі клушки. Від жінки посла Пашука, з Луцька, прийшли на руки секретаря Українського Клубу три телеграми, з розпутливими записками й записками (жінка хвора), вразі експрес-шест безпосередньо такі до секретаря Косонюцького, з запитом: де Пашук?

Перше питання, яке насувається: хто викликав під вечір 21. IX. посла Пашука в готель? Готельний хлопчина, запитаний про це послом Пашуком у присутності посла Любарського, відповів: „давав собі — пан Войтук”. Однак пан Войтук до дня 3-го жовтня ц. р. невинно але рішуче заявляв, що він не знає, де Пашук, додаючи так-же невинно, що про це чейже швидше повинні знати „улюблені”, які, мовляв, взяли Пашука під свої крила (взагалі УНДО з уст комуністів так і не сходять, — що вони діяли бідолохи без УНДО!). Аж 3-го жовтня посол Войтук став ураз ретичним і адвокатом Пашука! По-перше всім, хто бажав, показував „автентичного листа” Пашука — відомий огидний документ, якого буцім-то Пашук з невідомого місця надіслав на руки Войтку. Копію цього листа розіслав аж — по словах п. Войтку — в комун. фракції до всіх часовників, однак дивним ділом не можна було цілий день допропитися хоч одної копії: „на місті”, мовляв, друкується. Вістки з польських газет про новий аистет послы Пашука, якісь виключно наслідком устних інформацій посла Войтку, який ці інформації ширив у соймі. У зв'язку з першою звісткою про це у вчорішньому виданні „Курера Варш.” з 3. п. м. подав я — з доручення присутнього тоді в соймі члена Президії Укр. Парл. Репреза. посла Козубовського — терез комунікат Клубу Справодавців до відома преси, що Укр. Парлям. Репрезентації нічого про новий крок посла Пашука невідомо, що в Клубі є єдино його заява з 10. ве-

ресня, та що всі інші інформації йдуть в комуністичних нов. Такий стал тріска і до нині: в Укр. Союз. Клубі нема жодної іншої заяви в підписом посла Пашука. — є лише копія принесена комун. послом Войтком.

А деж посол Пашун? А-во, поавтор (3. IX.) п. Войтук заявив мені, що „може вже успокоїти (мене), що Пашук цілий і здоровий”.

Видно, що він (Войтук) „успокоїв” вже й жінку Пашука, бо показував людям листа, в якому вона дякує йому за „успокоєнню” аистету...

Чи „лист” посла Пашука — ганебний документ, оголошений у „Ділі” — автентичний чи фальсифікований, на це трудно відповісти, бо, як сказано, нема єдиного авторитетного джерела (Пашука), в якому можна би це перевірити. Особи, які анають почерк Пашука та які бачили цього листа в руках Войтку, м. і. сев. М. Черкавський, кажуть, що справді — потерк і підпис буцім то автентичні. З другого боку, судити ом тобчи по „фотографіях автентичних документів” (з підписами і т. д.), оголошуваних раз-у-раз у париських „Вістях”, знаємо, що фабрикувати відомим колам такі документи — це „пустити”. Та що фактичним автором листа не є Пашун, це явне, як на долоні. Приймаючи навіть, що Пашук справді настільки „внутрішньо ослаб”, що попав у сталі зрозумілої байдужості й апатії та міг подати під натиском комуністів, то проте він не міг, не був т. м. у фізичній спроможності такого листа написати. 1) пос. Пашук дуже слабо володіє польською мовою, слабо у мові ще слабше у писемі, а лист, іншеши вправним публіцистичним стилем і штею літературною польщиною (а може оригінал листу у п. Войтку — український?!); 2) колиб посол Пашук був не чотири роки сарез польсько-жидівських комуністів, але єрок, і колиб навіть його безсоромність і безлічність була котрійною, він все-таки, залишаючись Пашуком, не міг би здобути на стільки безсоромного нахабства, щоби в пияно сканженію перетворювати фактам аперед трьох тижнів, фактам, про які він анає, що є з них десятки свідків! Цього листа змалював хтось „абоку” і — перешварив, зробив помилку, в брахні перебривав самого себе, і замість Пашука: жертвою „улюбленої злоби” зробити, зробив із із нього героя — большевицького скандалу.

Де є чиста правда — трудно серед тих брудів збагнути. Можна ставити лише гіпотезу, яка має нині найбільш імовірності: що людина, яка справді „внутрішньо ослабла” у зв'язку „з особистими переживаннями”, спершу „улюблено” перед можливими дальшими ревелашіями, а потім ужито супроти неї таких засобів, які людину не тільки заломили, але й аломали.

Сензацією почалося, у сензаций пере-йшло, але трагедією віє.

I. Недри.

Клавдія БОБИКЕВИЧ.

Проклін мумії.

І хоча ми задержалися лише кілька годин — то вже це було багатоглаз Нора, котра хотіла просто без задержки летіти — щоби ратувати моговіна.

Коли ми летіли над морем, то ехали ледви йнакше, бо не було небезпек. Тоді я не пізнавти було ця ідея, чи стоїш на одній місці. Але то що почувалася, як летити у воді — я не в силі описати. Воно так являється величаво аж груди розтирає. Людина стає могутньою, легкою, надземською, що всі злидні та буденщина лишається там унизу, а ми — над ними. Коби не страшний шум пропелера, можна би розмовляти. Але він порозуміти, тіла очима!

Вкінці... береги Африки. Віліли мувузманські міста серед темної аелени садів... Ми держалися побережжя довгий час, аж над Олександрією зявився знов увірх, щоби перелетіти понад Каїром і опинитися на ріску Ликсору.

Уявіть собі пісчану рівнину з білими шатрами, в котрих при нашій алеті виспалоси багато робітників усякої раси і кількох європейців бі-

ло одягнених. Нас оточили, допитували, і як стій поведи в шатро льорда. Нора ледви держалася на ногах, вся зелена, з затисненими зубами, але оперта об моє рамя, все так йшла, хоча поволи, а коло неї лікар в валізочкою.

Тоді льорд вернувся, прикликав секретаря на нараду, де шукати входу до неї. Той надбиг і побачив на руці льорда зелену муху, що сиділа на рані. Льорд відігнав її, потер руку і опісля обі разом стали обступувати стіни коридора, мірити, відчитувати ієрогліфи, в думці, що таким робом дійдуть до якихсь внесків про положення самої гробниці. По якій годині перервали вони роботу та пішли в шатро на спіданок. Льорд уже не міг істи тою рукою, але не хотів посылати по лікаря, лише приложив до рани квасної води і далі взявся до праці. Тим разом вже трохи не змінив. Сперся об стіну і силою волі хотів побороти обезсилення, але воно ставало що раз гірше. Тоді секретар зрозумів, що біда, відвів його в шатро і мерщій на власну руку відрядив од-но авто до Каїра за лікарем, а також надав телеграму до Лондону.

Каїрський лікар прибув негайно, однак нічого не поміг. Але й наш льондонський не міг зарадити лихові. Льорд помер тоїж ночі, а навіть не вертав до притомності... Рано, коли сходило червоне сонце Африки, Нора була вдовою...

в Єгипті, або сиділа десь на стерві. Укушення спричинило зажаження крові. Після цього нещастя, що скоїлося на моїх очах, з байдужістю на все; вся цікавість моя щезла. Але треба було хоча Нору розважити чимнебудь. Тож на силу намовила я її, щоби оглянула зі мною той нещасний коридор. Секретар повів нас туди, і ми аійшли по провізоричних східках у долину, на дно розкопаних пісків. Через вузький отвір, що чорнів у білих мурах гробниці, аійшли ми в середину. На стінах — прегарні малюнки та ієрогліфи, а секретар пояснював нам деякі з них. Бачили ми старовину щось з перед 5 тисяч літ; був це гробовець фараона Тутенкамена, одного з найстаріших володарів Єгипту, а там десь за стінами був і його прах — мумія — саркофар — і все, чим дорожив він у життю.

І так нещасний льорд не дійшов до своєї мети, не перейшов через заляту смугу. А бракувало лише кілька метрів і був би дібрався до самої гробниці. „Маловажні причини — страшний наслідок” — ворожила наша Кассандра в Лондоні. Ворожила з білих та чорних фасол...

(Докінчення буде)

— Курдінський князь з Єгипту. У Відні арештували міжнародного шукача, що від 1921 р. він по світі вигідно життя під голосною фірмою курдінського князя Еміра Мохамеда, напавши великого каліфа Гарун Ель Рашида. Коли він приїхав у Відень мав на необережність, що надто хитро хотів полічити від портjera свого готеля надто великі гроші і для підтримання довіри позав наляпати чужинні банки, де має своє конто. Віденська поліція була вже повідомлена, що такий "князь" зробив такого самого збитка в Бізгороді. Він є значальним смертником і Єгипту і апотв ся Сейд Магомел Каселью; почав свою кар'єру у Вашингтоні в товаристві одної красуні з Бразиліями і дійшов аж до адміністрації у президента Гардінга, щоб мати більшу повагу. У Лондоні жила у найкращих готелях на борг, шепаючи перед рахунком. Коли просидів там 6 місяців у в'язниці вийшов знову до Америки, аніж до Атен, Берліна та інших столиць, де скрізь виступав як великий достойник, прожидуючи одну половину життя в найкращих готелях, а другу у винних. Мабути відзначити час у в'язниці доводило йому придумувати нові способи як жити легко та весело під князям псевдонімом.

— Проти мальтузіанства. Річна конференція англійської робітничої партії в Блекпулі висловила 2,885,000 голосами проти мальтузіанства ("за" було 275,000). Наука мальтузіанців прийняла як віру теорію Мальтуса, що населення має тенденцію зростати швидше (за швидкістю геометричної прогресії), як засоби позички, що можуть зростати тільки в прогресії арифметичній. Природним висновком цієї науки є пропаганда, щоб народний обмежувати штучними засобами. Робітничі партія голокувала проти цієї ідеї після промови лондонського соціаліста Джонса, католіка, який виступив гостро проти мальтузіанства в іх реалії.

— Страйк членів журі. У франц. містечку Сен-Назар зібрався членів призначеного урядом журі, що мали оцінити шматки опричитені реквізиції франц.-америк. військ у найближчій околиці. На самих початку засідання членів заявили, що вони не візьмуть на себе почесного уряду, тому, що кошти признали їм за втрату часу є надто малі — 12 фр. денно. Суд, який визначив їх до цієї роботи признав, що вони мають рацію, але пригадав, що може їх покарати грізною за невиконання обов'язків. Після короткого страйку прийшло до компромісу: 40 фр. денно гонорару для члена журі.

— Чудасі. У каварні в Трієсті застрілилися кілька молодців, залізши на стелі залеску про причину свого винику: він утопився життям, а доведений до крайньої розпачу, що не в силі навіть зав'язати собі краватку по всім правилам мистецтва.

— Сагова всячина. Одна з найбільших азіат. металургійних фірм заводить 10-годинний день праці; робітники погрожують страйком. — Америк. сенатор Вораг вибирається в Європу в зв'язку з неприємною атмосферою, "можливості війни", щоб вести мирну пропаганду. — Нім: преса повідомляє, що радянський уряд затвердив нову концесію у мову і фірмою Крулла. — Японський уряд рішив наповно вислати військ до Китаю, головни Манджурії для підмоги Чан-Чо-Ліноні. — У місті Фірт у Баварії фракція комуністична міської ради з 5 членів перейшла до секція партії. — Мексиканський парламент виключив 25 членів, що піддержували генерала Гомеда та Серрано і признав їх негідними членами "громадян". — Італ. побор Форті утік з ліжка та втік. — У франц. місті Шарльроа наїшли в італійця Карлуціні до динамітних бомб. — У Лондоні вийшли осенні спомини шеда англ. генер. штабу Генрі Вільсона. — Директор париського держ. театру "Одеон" Жемі вийшов до Берліна та Відня, щоб порозумітися щодо програми міжнародного театального свята в 1928 р. — У Китаю, в Гонан, війська християнського генер. Фенга вбили адолично справовидця Таймса. — Буви китайський посол у Брюсселі Цинг-Цинг перейшовши на католицизм, вступив тепер до бенедиктинів прибувши смертю своєї жінки, бідняки.

— 3 кіна. У кін "Палас", "Аполло" та "Фатаморган" польська фільма "У емішка жін".

Дописи.

Бібрка (До відома шкільних властей. Уже піз року кинуло, як ми повідомля дивиську кураторю, що шкільний інспектор з Бібрки п. Косельським своїм письмом з 25 III, 1926, ч. 1508 поклав сотку ун-

тевісь(люк) на курс співу і руханки, який відбувся в серпні 1926 в Ходорові і від кожного учасника стягнув з платні по 30 злот. на кошти улаштування цього курсу. В курсі взяли участь 73 учнів: цілий міськ синаки та бгали й люди 50-літні, астматичні і спаралізовані, а ті, що на курс не явилися, не мали права жадати ласочоту насильно стягнених грошей (писавмо п. інспектора з 24 VII, 1927, ч. 73 Рг. 26). В той спосіб стягнув ісп. Косельський грубо більше як 2,000 злот., одначе ні при закритті курсу, ні пізніше не зложив рахунку, до чого кожний, хто вклаткує не свої гроші, повинен бути обов'язаний. Коли наші писмо до кураторів в цій справі було беззастовище, то тепер просимо публічно: Звольте, п. куратор, завізвати п. Косельського, щоб негали зложив рахунок з грошей, які стягує, а також подав до нашого відома, хто грає на фортеп'яні, який за наші гроші має бути куплений.

Учасники курсу.

СУДОВА ВИШНЯ. (До відносин у місті й повіті). У відповідь на інспірований допис в "Ділі" ч. 197, з дня 4. вересня ц. р. (Суд. Вишня: "На шляху до порозуміння двох воюючих партій") заявляємо, що слідує: Допис негідний з правдою і є самохвальбою д-ра Петра Гайдука, який стоїть відокремлений від загалу українського громадянства, а передовсім від тут. інтелігенції. Він не має ніяких чи то особистих чи товариських зв'язків із загало наших свідомих людей, а оточився лише деякими людьми з кругів міщанства з виключенням українського громадянства в повіті і задумує із цю горсткою (всього до 20 осіб) опанувати всі нитки в місті й повіті і стати на чолі всієї громадянської діяльності, без огляду на те, чи це є з користю для цілости нашої праці. Грають тут роллю особисті амбіції д-ра Гайдука бути популярним чоловіком, без огляду на те, яка це має бути слава. Цими амбіціями спаралізував він усі заходи інтелігенції до піднесення міста і повіту під оглядом культурно-просвітним і економічним і з цієї причини не може піти у нас відповідна праця у всіх ділянках. Перейдім усі "заслуги" д-ра Гайдука подібно і на основі фактів. Д-р Гайдука є молодим адвокатом, бо щойно в році 1923 відчинив канцелярію в Судовій Вишні. Його прийняло тутешнє громадянство з одушевленням, думаючи, що одиникий адвокат-українець займе у нас визначне місце в політичній діяльності і займеться освідомленням сіл та організацією повіту по всіх страйках переходках. Ціла інтелігенція разом з духовенством з вірою в нові сили молодого адвоката піддержувала його під кожним оглядом, а духовенство і в церкві голосило про нового адвоката. Але д-р Гайдука не довго тішилася довіря громадян, бо замість праці в місті й повіті кинувся до роблення "порядків" і заявив прилюдно, що політикою не буде займатися, лише кооперативизмом. На села ніколи не влізав і не влізав і до цієї пори не має ніякого відкиту ані викладу, а борониться, що "ворони", себто інтелігенція, не дають йому працювати.

Ці "долани" порядки зачалися від того, що в 1924 р. без підготовки і порозуміння з громадянами, а лише дбавши собі кількох людей, основує молочарську кооперативу "Бдисті". З початку ціле громадянство підмогло його в цій праці, однак побачивши, що ця установа служить йому для особистих інтересів і амбіцій і що він у всім поступає як диктатор, відсуваючись від праці. Про дальші діла д-ра Гайдука в цій кооперативі може посвідчити директор Маслохому п. Мудрик, якому він не дозволив на ревізію. Господарка в цій кооперативі була така руїнується, що покинулася великим дефіцитом, а вкінці й ліквідацією цієї корисної установи. Покинувши з "Бдисті", кидається д-р Гайдука до кооперативу "Народний Дім" і тут зі своїми кількома прихильниками, котрим відступив храмичко по "Бдисті", розбиває загальні збори цієї кооперативу і вивинтає демagogічний кліч: "Народний Дім є міщанською інституцією, а інтелігентам до нього заборонений вступ, бо вони, мовля, відсувають міщанство від керми в цій установі". Цей кліч подобається безкритичним людям і в цей спосіб загальні збори усувають майже всю інтелігенцію від співпраці в цій інституції. Так по жертвах свідомих громадян приходить д-р Гайдука як член надвірної ради до керми, оточений лише слабо освідомленими елементами. На чьому поділяє тепер праці д-ра Гайдука?

Цей член контрольної комісії і одиникий інтелігент в надвірній раді не виконує своїх обов'язків в році 1925 і 1926, бо ні разу не робить контролі і з розумислом допускає до зловживань і непорядків, щоб підмитися ще на одиникий інтелігенті в дирекції п. Бобаку. Директор Бобак, емерит, працював з пожертвованим у Народнім Домі і протиском несповни одного року відбудував прекрасну саля, відбудував пекарню і пустив її в рух, обдудував шоу-маганами і вистарався про концесію на гуртвіню соли. Заслуги його отже великі, однак безкритичне оточення д-ра Гайдука старається за його підмогою по працю використати для власних цілей, а передовсім до цілковитого обняття керми в цій інституції. Усуває отже дирекцію і п. Бобака за мимий надужиття, бо вони будутьби задовжили кооперативу на 12,000 злот. Правда, що дирекція мусіла затягнути довг у "Центробанку", однак маючи відбудувану пекарню, склад вугля і гуртвіню соли, рахувала на зиски і сплату цих зобов'язань, при тому олід додати, що сам д-р Гайдука з надвірною радою зіволів на затягнення повитки на адаптації.

(Докінчення буде).

Всячина.

Скільки є образів Рембрандта? Читаємо вчора-годи звістку, що в якійсь припорощенім кутку музею, стриху або антикварського складу відкрили новий архитир Рембрандта. Вириняє питання: скількиж образів мів Рембрандт намалявати за все життя. Американець Джонг Ван Дайк абентежив Європу твердженням, що з усього, що малював Рембрандт могло лишитися до нині не більш як 30 образів. На цю сензацію відповів знавець Рембрандта голлянець проф. д-р В. Мартіні коротко, що вона подиктована чисто зупущеним страхом американців, які мають або забагато Рембрандтів (фальшивих) або замало (правдивих). Фахова критика творчості Рембрандта за останні 50 літ ствердила, що цей невтомний геній залишив світові щонайменше 500 образів. Ці образи перевірили знавці не тільки аналізою майстерської техніки, але фактами їх замовлення, життєлими даними, то-що. Дяма, що творів які не можна вважати кисти Рембрандта з рішучістю, є небагато, а між ними і архитири, що вказували би на геніальну руку його учнів і наслідувачів. Найбільша трудність при оцінці авторства образу є факт, що й геніальні артисти мають свої слабкі хвилини, коли творять рішучі з рештою своїх архитири. Критики попадають тоді легко в скептицизм, навіть, коли таір підписаний майстром власноручно. На кожний випадок є нині у світі автентичних жих 500 Рембрандтів, а з них крайній шийний на мільйон. І певне теж те, що на жаль, ні один із цих 500 образів не припадає на асю нашу націю.

ОПОВІСТКИ.

Музичний Коужок при читальні "Просвіти" на Городецькій дільниці у Львові, пл. св. Юра ч. 5, оголошує конкурс на учителя дутої оркестри. Рефлектуючі звольте зголоситися у голови читальні проф. М. Бабина письменно або устно між 2-3 год. пополудні, вул. Заведенська 64/II. Рівночасно оголошується вписи учнів на науку музики, що відбуватиметься щодня між 6-8 години ввечері в доміці Товариства. Звертається на це увагу передовсім ремісничій молоді, яка повинна використати цю нагоду. — Виділ. 698 1-2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

Дві або одну комнату з кухнею пошукую. Д. Грім, Алм. "Діла". 684 2-2

ПОЗИЧКИ з гіпотечним забезпеченням на першочинній реальності у Львові у висоті 2-3 тисяч злотих пошукую до 16. листопада. Зголошення в адміністрації "Діла" під "Рентою позичка". 690 2-2

СВІД до свого! Вуголь, опалове дерево, дахівку, нафту і т. п. доставляє по фабричних цінах Українська фірма "УНА" Промислово-Товарельне Товариство в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 14. 696 1-3

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган
Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46,
646 Переселення Рентгенон 6-24

Д-р М. ФАБРИНГ у внутрішніх недугах
переселення Рентгенон
Лічення Дітермія — Львів
пл. Смолян ч. 5. (Кіно Маруський)
Тел. 41-59 2060 24-2

ДЕНТИСТ
В. ЛЬОКЕР в СТАНІСЛАВОВІ
вул. Собієвського 14.
Спеціальність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, жистки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — д-р 494 гідні услуги. 12-2

ЛІКАР ДЕНТИСТ
Д-р Бабій Володимир
у Львові
переніс свою амбулаторію
689 і одніє при 2-2
вул. Льва Сапига ч. 47.

Артист-різьбар і золотник
ІВАН ЧМІЛЬ замешкалий в Белях
що зробив цілий іконостас в Кадуші, Струтинні нижнім п. Долина, пошукує перковних робіт. Роботи виконує артистично-солідно і дешево. 693 1-1

РІК ОСНУВАННЯ 1889.
ФЕЛІКС І ЮЛІЯ ЛЮБЕЛЬСЬКІ жіночі і мужські
ФУТРА готові і на замовлення
Приймає всілякі перарібки.
Догідні сплати Рутавського Б.
Ціни низькі Тел. 48-70.
Товар добірний ЛЬВІВ.

ЛІКЕРИ зробити дома **ЛІКЕРИ**
можє кождий
в 70 ріжних смаках **"STELLA"** в 70 ріжних смаках
по набутті в аптечних складах.
Головний **В. Г. МУШИНСЬКИЙ** в Березині, енкад Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст. 7-1

ЗАКЛИКИ
Комітет задля вшанування пам'яті о. Володимира Кальби в Соколяці.
До всіх Українських Установ і свідомих Громадян, кому дорога пам'ять заслуженого народного діяча о. В. Кальби, щоб припинили хочби невеликими датами до згаднення пам'ятника на його могилі! Даймо доказ, що шалуємо заслуженого народного діяча! Рівночасно просимо українських громадян, які мали б біографічні дані про життя бл. п. о. В. Кальби, та дати треба слати найпізніше до дня 20. жовтня 1927 на руки Івана Видирівського голови Комітету в Соколяці, біля Ожидова, тому, що відслонення пам'ятника відбудеться для 4. листопада 1927, це є у 15-літню річницю його смерті.
Комітет:
Іван Видирівський голова, Вол. Супранівський секретар. 3-3

30 літ існуюча фірма **РОМАН МІНКІН** ритівніе зведення виробляє каліграфічні печатки, металеві і літні шильди, емаліювані і посалонні відзнаки. Увага Львів, Лєтосіна 29. (Пасаж) Рейтана 8. Пошукється агентів. З провідний відворотною поштою.

ГОДИННИК Ваш буде найкращим направленим в найбільшій годинникарській роботі **Івана Заміткі** рійська пл. 5. — З провідний просимо репаратів прислати поштою. — Статромодні дамські годинники переорблюємо на ручні. 3 6-27-2

До Редакції часопису "Діло" у Львові
В справі "Замітки" студ. теол. Ярослава Муровича поміщеної в "Ділі" з 20. IX, 1927 ч. 210 заявляють підписані, що зовсім не руководилися супроти згаданого теолога "безмежною злобою" і відносне твердження (супроти підписаних) рішучо відкидають. Згадана катка діяльності "сталися дня 7. липня 1927 (Свято Івана Хрестителя) як викликала розправа в зборській суді, була правдивою, хоч сумнієм. Рівнож не доказав Я. Мурович а чимно. Містяться згадане ним "профанування св. міст" і зовсім не задля упокорення (Християн). Не повія Я. Мурович свідати дитій перед суд, а тому, що не був певний, чи вони свідчитимуть по його дитаніям. Хай не робить отже "чесноти з ко-нечності", бо згадане упокорення потерпів заслужено. П. Ярослав Муровичу! За що мені даєте? Я Вас не поважаю! Я зачитаюся з Товариства дитиною! Я зас отже дуже прошу не зачіпайте мене, бо я Вас не хочу!
Сервіни, дня 8. жовтня 1927.
Петро Токашівський, Павло Малева, Д-р Степан Годованій, Іван Гайда.